

Nagrade Viktimološkog društva Srbije za 2023.

Viktimološko društvo Srbije je 2009. godine ustanovilo tri nagrade:

- Nagradu za doprinos unapređenju prava žrtava
- Nagradu za doprinos razvoju nekonfliktnog i sveobuhvatnog pristupa bavljenju ratom i ratnim zločinima „Treći put“
- Nagradu talentovanom mladom istraživaču/istraživačici

Nagrada za doprinos unapređenju prava žrtava dodeljuje se pojedincima/pojedinkama ili organizacijama koji su svojim aktivnostima ili zalaganjima dali veliki i trajan doprinos unapređenju prava žrtava i ostvarivanju ciljeva zbog kojih je Društvo osnovano. Ove godine nagrada je dodeljena **Brankici Janković**, Poverenici za ravnopravnost.

Brankica Janković je diplomirala na Pravnom fakultetu Univerziteta u Beogradu, master studije je završila na Pravnom fakultetu Univerziteta u Novom Sadu i doktorantkinja je na Fakultetu za bezbednost u Beogradu. Narodna Skupština Republike Srbije izabrala je Brankicu Janković za poverenicu za zaštitu ravnopravnosti 2015. (prvi mandat), a zatim i 2020. godine, što je njen drugi mandat na čelu institucije. Dugi niz godina, a posebno nakon izbora za poverenicu za ravnopravnost, Brankica Janković se dosledno zalaže za poštovanje ljudskih prava svih građana i građanki, za prepoznavanje diskriminacije i blagovremeno i efikasno reagovanje u slučajevima kada do nje dođe. Sa posebnom pažnjom zalaže se za poštovanje prava dece, žena, starijih lica i lica sa invaliditetom. Njene aktivnosti, od početka prvog mandata na mestu poverenice za rodnu ravnopravnost do danas, obeležio je veliki broj izveštaja, podnetih pritužbi i obraćanja javnosti. Brankica Janković reaguje redovno, kako na slučajeve kršenja prava određenih grupa tako i preventivno, u cilju sprečavanja da do njih dođe. Svojim radom i zalagnjima je dala veliki i trajan doprinos unapređenju prava žrtava i ostvarivanju ciljeva zbog kojih je VDS osnovano, pa je Upravni odbor VDS doneo odluku da Brankici dodeli ovu nagradu.

Nagrada talentovanom istraživaču/istraživačici dodeljuje se mladima za posebno kvalitetan naučno-istraživački rad iz oblasti viktimologije, a ima za cilj podsticanje mladih za bavljenje naučno-istraživačkim radom u oblasti viktimologije. Ove godine nagrada je dodeljena: **Sanji Kalajdžić**, **Tamari Trajković** i **Aleksandri Stojanović** za kvalitetno urađene i uspešno odbranjene master radove iz oblasti viktimologije.

Sanja Kalajdžić je odbranila master rad na temu „Izbeglice kao žrtve i preživeli“, pod mentorstvom prof. dr Vesne Nikolić-Ristanović, na Univerzitetu u Beogradu – Fakultetu za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju. Tema njenog master rada je veoma aktuelna već decenijama, a aktuelizuje se poslednjih godina sa brojim političkim i društvenim promenama širom sveta. Posebna vrednost rada je u njegovom empirijskom delu. Sprovedeno je kvalitativno istraživanje, koje je bilo pravi izazov za Sanju, naročito ako se ima u vidu da je o iskustvu rata i izbeglištva pričala sa ljudima različite starosne dobi i to nakon skoro tri decenije, vraćajući ih tako u prošlost, posebno ako o njoj ne pričaju često i ne žele da se prisećaju. Kroz svoj rada je uspešno nastojala da učini korak napred u tretiranju izbeglica, ne samo kao žrtava, već kao preživelih, jer, kao što je navela u zaključku: „izbeglice jesu žrtve, ali ne moraju žrtve da budu celog života“. Verujemo da će ova nagrada biti podsticaj za dalje bavljenje naučno-istraživačkim radom, posebno u domenu viktimologije.

Tamara Trajković je odbranila master rad na temu „Predrasude i stereotipi o seksualnosti i njihov uticaj na pojavu seksualnog nasilja“, pod mentorstvom prof. dr Vesne Nikolić-Ristanović, na Univerzitetu u Beogradu – Fakultetu za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju.

Tema Tamarinog master rada je aktuelna i veoma važna, ali je dugo bila zapostavljena, čak i u istraživanjima. Njenoj aktuelizaciji su doprineli pokreti poput #metoo ili #nisamprijavila, kao i pojedinačni slučajevi seksualnog nasilja koji su se dogodili u Srbiji. Ipak, i dalje smo svedoci koliko u javnom diskursu ali i svakodnevnoj komunikaciji dolaze do izražaja predrasude i stereotipi vezani za seksualno nasilje i seksualnost. Upravo zato je istraživanje koje je Tamara sprovedla značajno. Ono pruža dobar osnov za dalji rad na prevenciji, pre svega kroz osveščivanje stereotipa i predrasuda a potom i kroz rad na njihovom umanjivanju i eliminisanju, što je važno i za prevenciju viktimizacije seksualnim nasiljem ali i za vršenja seksualnog nasilja prema drugima. Verujemo da će ova nagrada biti važan podsticaj za Tamaru da nastavi da se bavi naučno-istraživačkim radom, posebno u domenu viktimologije.

Aleksandra Stojanović je odbranila master rad na temu „Stavovi o nasilju nad ženama u seoskim sredinama” na Univerzitetu u Nišu – Filozofskom fakultetu, pod mentorstvom doc. dr Ivane Janković, u okviru kog je sprovedla istraživanje na uzorku 250 žena, starosti od 18 do 70 godina u deset sela Rasinskog okruga. Ovo istraživanje daje dragocene podatke o stavovima žena u seoskim sredinama u pogledu partnerskog nasilja nad ženama, kao i o njihovim ličnim iskustvima sa ovim oblikom nasilja što predstavlja svojevrsan doprinos razumevanju ovog problema. Ona u svom radu kombinuje kvantitativan i kvalitativan pristup istraživanju što njenom radu obezbeđuje bogatstvo različitih podataka i kvalitet samog rada. Posebno se ističe njena motivacija za istraživanje ove teme. Za sprečavanje i prevenciju nasilja upravo su nam potrebni angažovani pojedinci i pojedinke koji prepoznaju potrebu za promenom u svom okruženju i spremni su da u tim promenama i učestvuju. Takve pojedine i pojedinke, a među njima je Aleksandra, treba podržati, a jedan vid podrške je upravo ova nagrada Viktimološkog društva Srbije koja joj je dodeljena.

Nagrada „Treći put“ koja se dodeljuje pojedincima/pojedinkama ili organizacijama koji su svojim aktivnostima ili zalaganjima dali poseban doprinos razvoju nekonfliknog i sveobuhvatnog pristupa bavljenju posledicama rata i izgradnji mira u Srbiji ove godine nije dodeljena.